
Tècniques d'investigació aplicades a la ciència política

Etaques, mètodes, tècniques i anàlisi

PID_00248658

Rosa Borge Bravo
Mariona Ferrer i Fons
Gemma Sala
Albert Padró-Solanet i Grau

Material docent de la UOC

Rosa Borge Bravo

Professora agregada de Ciència política i de l'Administració de la Universitat Oberta de Catalunya. Directora adjunta del Programa de Doctorat de Societat de la Informació i el Coneixement de la UOC. Doctora en Ciències Polítiques i Sociologia per la Universitat de Deusto (Bilbao). Llicenciada en Ciències Polítiques i Sociologia.

Mariona Ferrer i Fons

Professora lectora de Ciència política de la Universitat Pompeu Fabra. Doctora per l'Institut Universitari Europeu (Florència) en Ciències Polítiques i Socials. Llicenciada en Ciències Polítiques i Ciències de la Informació.

Gemma Sala

Doctora en Ciència Política per la Universitat de Yale (New Haven / Connecticut).

Albert Padró-Solanet i Grau

Professor dels Estudis de Dret i Ciència Política de la UOC. Màster en Gestió Pública UAB, Màster en Ciència Política UAB, Llicenciat en Filosofia UAB.

La revisió d'aquest material docent ha estat coordinada pel professor: Albert Padró-Solanet i Grau (2017)

Cinquena edició: setembre 2017

© Rosa Borge Bravo, Mariona Ferrer i Fons, Gemma Sala, Albert Padró-Solanet i Grau

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2017

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Dipòsit legal: B-19.313-2017

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

Introducció

En aquest material docent s'explica l'estructura i la lògica de la metodologia en ciència política, perquè l'estudiant pugui començar a dur a terme una recerca científica en aquest àmbit. És a dir, que n'apregui els passos fonamentals, sigui conscient dels reptes i decisions al quals cal fer front, i conegui les eines que pot fer servir. En acabar l'assignatura l'estudiant ha de sentir-se capaç de dur a terme una recerca des de la formulació del marc teòric fins a l'anàlisi estadística de les dades.

Amb aquest objectiu el material en paper de l'assignatura es completa amb un seguit de **lectures obligatòries** que s'oferiran a l'aula i amb les **pràctiques**. Les pràctiques són fonamentals en aquesta assignatura perquè només amb exercicis pràctics es pot aprendre realment quina és la dinàmica, el funcionament i les normes de la investigació empírica. Sovint el material en paper ofereix una visió general, d'estat de la qüestió, i no es pot endinsar ni explicar en detall algunes de les tècniques d'investigació o les anàlisis estadístiques. Per tant, les pràctiques ajudaran l'estudiant a completar els coneixements i aplicar-los realment.

L'assignatura s'inicia amb un mòdul genèric sobre el procés de la recerca, continua amb un mòdul dedicat a les dades, i finalment examina les tècniques quantitatives i les qualitatives.

En el **primer mòdul** s'examinen i desglossen les dues fases generals de la investigació empírica: **el marc teòric i el disseny empíric**. Cada fase general es compon de diverses etapes que segueixen un ordre lògic i coherent entre elles. De la formulació teòrica (preguntes, hipòtesis, variables) es passa a l'operacionalització de la teoria, i després, gràcies a l'operacionalització i a la disponibilitat de diferents mètodes i tècniques, se seleccionen i s'analitzen les dades per a comprovar les hipòtesis establertes en el marc teòric.

En el **segon mòdul** ens centrem en les diferents regles de la inferència que cal tenir presents a l'hora de determinar què hem d'observar i estudiar quan fem recerca. Ens referim principalment a la manera com hem de procedir per seleccionar els casos i les variables que volem estudiar de manera no esbiaixada, sense errors de mesura, amb precisió i eficiència.

En el **tercer i quart mòdul** es tracten concretament els mètodes i tècniques de recerca. Un cop hem determinat què volem investigar (formulació teòrica: preguntes, hipòtesis, variables), hem de definir com ho volem investigar: quin disseny empíric emprarem (operacionalització, mètodes, tècniques, selecció de dades i anàlisi). Dins del disseny empíric mereix una atenció a part la tria de **mètodes i tècniques**. Els mètodes són procediments d'inferència científica

que varien segons la manera com es contrasten les hipòtesis i es fa l'anàlisi explicativa. Les tècniques d'investigació són més aviat procediments de recollida de dades, però normalment amb un mètode determinat es fa servir sobretot un tipus de tècniques i no d'altres. En els mòduls ens referim a **tècniques qualitatives i tècniques quantitatives**. Les tècniques qualitatives com ara l'observació, l'entrevista en profunditat, els grups de discussió i l'anàlisi de contingut normalment es fan servir amb el mètode de l'estudi de casos, mentre que les tècniques quantitatives com l'enquesta o l'experiment s'utilitzen amb el mètode estadístic.

En tot cas, en els mòduls expliquem en detall aquestes tècniques i fem èmfasi en la necessitat de **complementar-les**: tot mètode i tècnica corresponent prioritza uns criteris metodològics concrets i té avantatges i inconvenients, però s'ha demostrat que les recerques més completes des del punt de vista explicatiu provenen d'estudis on s'han combinat tècniques quantitatives i qualitatives. Tanmateix, l'investigador novell haurà de començar a poc a poc i centrar-se a la pràctica en un tipus de tècnica i mètode determinat.

Objectius

1. Aprendre a dissenyar correctament una investigació quant a la capacitat explicativa, la selecció de casos i variables, la combinació de tècniques i mètodes, i les limitacions i els recursos existents.
2. Aprendre a elaborar informes, estudis o treballs empírics fent servir dades de la realitat social i política extretes mitjançant tècniques quantitatives i/o qualitatives d'anàlisi.
3. Dominar el procés i etapes de la investigació empírica, i la lògica que segueixen (deducció, coherència, observabilitat).
4. Prendre consciència de les decisions, problemes i reptes de la investigació empírica.
5. Adonar-se de la importància del desenvolupament teòric a l'hora de fer recerca empírica.
6. Conèixer les regles de la inferència que es refereixen a la selecció eficient, precisa i no esbiaixada de casos i variables que es volen estudiar.
7. Conèixer les tècniques quantitatives i qualitatives més importants, els avantatges i inconvenients que tenen i la necessitat de complementar-les.
8. Aprendre a aplicar acuradament l'anàlisi estadística univariada, bivariada i multivariada, segons els tipus de variables, relacions entre les variables, mètodes emprats i objectius de la recerca.
9. Conèixer bàsicament algunes de les anàlisis estadístiques més importants: les de tendència central i dispersió, taules de contingència, correlació r de Pearson, anàlisi de la regressió, etc.
10. Aprendre a fer representacions i presentacions visuals de les dades.

Continguts

Mòdul didàctic 1

El procés d'investigació en les ciències socials. Marc teòric i disseny empíric

Rosa Borge Bravo i Albert Padró-Solanet i Grau

1. El procés d'investigació en les ciències socials: etapes, lògica i reptes
2. El marc teòric de la recerca
3. El disseny empíric de la recerca
4. Annex. Temes actuals en macrosociologia comparativa

Mòdul didàctic 2

Procediments i decisions per a determinar què s'observarà

Gemma Sala, Rosa Borge Bravo i Albert Padró-Solanet i Grau

1. Selecció de casos
2. Selecció de variables

Mòdul didàctic 3

La recerca quantitativa

Rosa Borge Bravo i Albert Padró-Solanet i Grau

1. Les tècniques quantitatives en les ciències socials. Combinació amb les qualitatives
2. L'enquesta
3. L'experiment
4. L'anàlisi estadística de les dades
5. Annex

Mòdul didàctic 4

La recerca qualitativa

Mariona Ferrer i Fons, Rosa Borge Bravo i Albert Padró-Solanet i Grau

1. Introducció a la recerca qualitativa
2. Les tècniques qualitatives

Bibliografia

Anduiza, E.; Crespo, I.; Méndez, M. (2009). *Metodología de la ciencia política* (2a. ed. revisada). Madrid: CIS ("Cuadernos Metodológicos", núm. 28).

Babbie, E. (2010). *The Practice of Social Research* (12a. ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Corbetta, P. (2003). *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid: McGraw-Hill.

Freedman, D.; Pisani, R.; Purves, R. (1993). *Estadística*. Barcelona: A. Bosch.

Goldthorpe, J. H. (2000). *On Sociology. Numbers, Narratives and the Integration of Research and Theory*. Oxford: Oxford University Press.

Lago, I. (2008). *La lógica de la explicación en las Ciencias Sociales*. Madrid: Alianza.

Pennings, P.; Keman, H.; Kleinnijenhuis, J. (1999). *Doing research in political science*. Londres: Sage.

Riba, C. (2007). *La metodología cualitativa en l'estudi del comportament*. Barcelona: UOC.

Sánchez Carrión, J. J. (1995). *Manual de análisis de datos*. Madrid: Alianza.

Vallés, M. S. (1999). *Técnicas cualitativas de investigación social. Reflexión metodológica y práctica profesional*. Madrid: Síntesis ("Sociología").

